

Uchwała Nr 138-1463/O/2009
Komisji Heraldycznej
z dnia 22 maja 2009 r.
w sprawie projektów herbu, flagi i pieczęci Gminy Galewice

Działając na podstawie art. 2a ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. Nr 31, poz. 130, z 1998 r. Nr 162, poz. 1126 i z 2000 r. Nr 12, poz. 136) Komisja Heraldyczna postanawia:

§ 1

Wyrazić negatywną opinię w sprawie projektów herbu, flagi i pieczęci.

§ 2

Uzasadnienie opinii, o której mowa w § 1 zawiera załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3

Przekazać uchwałę ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej do stosownego wykorzystania.

Przewodniczący
Komisji Heraldycznej

Paweł DUDZIŃSKI

Opinia o projektach herbu, flagi i pieczęci Gminy Galewice

Komisja Heraldyczna opiniuje negatywnie nadesłany projekt herbu gminy Galewice jako nie spełniający wymogów art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. Nr 31, poz. 130 ze zm.). W konsekwencji Komisja Heraldyczna opiniuje również negatywnie projekty flagi i pieczęci gminy Galewice, ponieważ zostały opracowane na podstawie negatywnie zaopiniowanego herbu.

Komisja Heraldyczna podtrzymuje swoje wcześniejsze stanowisko (Uchwała Nr 8-1463/O/2009 z dnia 12 grudnia 2008 r.) wyrażone w sprawie pierwotnej wersji projektu herbu gminy Galewice (w polu zielonym dąb złoty o trzech liściach i dwóch żółdziejach ponad falistym pasem srebrnym), który po niewielkiej zmianie, polegającej na zastąpieniu srebrnej barwy pasa falistego barwą złotą, został ponownie przedstawiony do zaopiniowania. Zmiana barwy jednego z elementów godła stała się dla Wnioskodawcy pretekstem do odmiennej interpretacji treści herbu w celu nadania mu pozorów zgodności z wymogami cytowanej wyżej ustawy. Pas srebrny symbolizować miał początkowo (łącznie z dębowym drzewem) walory przyrodnicze i rekreacyjne gminy, urok jej lasów i wód (rzeki Proсны). Obecnie dąb jako „niemy świadek większości wydarzeń historycznych rozgrywających się tu w przeszłości” ma uogólniać całą przeszłość historyczną gminy, zaś pasowi falistemu złotemu, teraz symbolowi szlaku bursztynowego, przypisano rolę uszczegółowienia tej przeszłości.

Załączone do wniosku uwagi dra Marka Adamczewskiego, sugerujące iż Komisja wybiórczo respektuje zapisy ustawowe są niestosowne i nieuzasadnione. Podstawę opinii Komisji Heraldycznej stanowią przepisy prawa. Art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach stanowi, iż znaki samorządowe powinny powstawać w zgodzie z zasadami heraldyki i weksylologii oraz miejscową tradycją historyczną. Warunek pierwszy jest absolutnie jasny. Nawet bez jego obecności w ustawie trudno sobie wyobrazić zgodę na tworzenie herbów sprzecznych ze sztuką heraldyczną. Drogowskazem w pracach nad gminnymi herbami i innymi znakami jest więc tylko jeden wymóg, nakazujący poszukiwanie koncepcji herbu w „lokalnej tradycji historycznej”. Zaznaczmy od razu, iż nic nie stoi na przeszkodzie, by symbolem lokalnej tradycji towarzyszyły także znaki podkreślające cechy i walory fizjograficzne gminy. W ten sposób można łatwo sprostać wymogom litery prawa w zgodzie z jego „duchem”, tak jak rozumie go Projektant. Argumenty użyte przez dra Marka Adamczewskiego dla nadania nowej treści opiniowanemu projektowi herbu to czyste sofizmaty. Drzewa, ziemia, kamienie, jeziora i rzeki, a szerzej słońce, księżyc, niebo i gwiazdy są rzeczywiście „niemymi świadkami... wydarzeń historycznych”, nie są jednak elementem lokalnej tradycji historycznej gminy Galewice. Falisty pas w żaden sposób nie symbolizuje szlaku bursztynowego. Odnoszenie się do „archeologicznej” przeszłości gminy Galewice w projekcie jej herbu jest możliwe, o ile da się wykazać, iż przez terytorium gminy przebiegała droga handlowa zwana szlakiem bursztynowym, a także, iż na tym szlaku (liczącym sobie przecież setki kilometrów) obszar współczesnej gminy odgrywał szczególną rolę (np. jako źródło pozyskanie bursztynu, lub ośrodek wymiany handlowej).

Komisja Heraldyczna zgadza się natomiast niemal bez zastrzeżeń ze stanowiskiem Marka Adamczewskiego zawartym w jego uzasadnieniu załączonym do poprzedniego wniosku gminy Galewice. Czytamy tam na stronie 4: „w 2007 r. powstać musi zupełnie nowy herb, a poszukiwania odniesienia symbolicznego prowadzone muszą być w przestrzeni zakreślonej punktami a-e, wytycznych wspomnianych wyżej”. Wytyczne dr Adamczewski zdefiniował zaś w następujący sposób:

- „a/ geneza miejscowości będącej siedzibą gminy
- b/ etymologia nazwy gminy
- c/ symbolika związana z wezwaniem kościoła parafialnego
- d/ symbolika, w tym herb, związany z założycielem miejscowości-siedziby gminy
- e/ charakterystyczne osiągnięcia kultury ludowej”

Zdaniem Komisji wytyczne te nie powinny się ograniczać tylko do siedziby gminy, a do całego jej terytorium, a możliwe odniesienia to jeszcze np. ważne wydarzenia historyczne lub osoby związane z gminą. Niestety projektodawca w późniejszych pracach zupełnie zignorował własne wytyczne, a swój projekt oparł wyłącznie na walorach przyrodniczych, w czym trwa nadal próbując znaleźć dla niego nową, wykrętną interpretację. Wyjaśnienie takiego stanowiska znajdziemy w treści załączonej do obu wniosków, uzupełniającej się wzajemnie dokumentacji. Marek Adamczewski pisze, iż jego wiedza o przeszłości gminy oparta jest na „treści materiałów dostarczonych przez Sekretarza Gminy”. W piśmie wójta gminy mgr Lecha Balińskiego z 30.03.2009 r. czytamy natomiast, iż „nie uwzględnienie w przełożonym projekcie (z kwietnia 2008) elementów miejscowej tradycji historycznej było podyktowane brakiem ich kultuwowania a także **udokumentowania**”. W ten sposób, między wnioskodawcą a projektantem, zamknął się krąg niewiedzy o przeszłości terytorium gminy. Przekonanie Wójta Gminy o braku udokumentowania miejscowej przeszłości nie jest zgodne z prawdą. Prace nad znakami samorządowymi powinno poprzedzić gruntowne studium historyczne. Należało podjąć przynajmniej minimalny wysiłek w tym kierunku i zapoznać się choćby z podstawową literaturą. Komisja Heraldyczna zapewnia, iż można w niej znaleźć udokumentowanie przeszłości przynajmniej części miejscowości współczesnej gminy od czasów średniowiecza. Na terenie gminy zaznaczyli np. mocno swą obecność przedstawiciele rodu Wieruszów, a jedna z jego gałęzi zwała się nawet Galewskimi (zob. np. Herbarz... Adama Bonieckiego; Słownik historyczno-geograficzny ziemi wieluńskiej w średniowieczu, opr. R.Rosin, Warszawa 1963; T.Stolarczyk, Szlachta wieluńska od XIV do połowy XVI w.; S.Sperka, Otoczenie Władysława Opolczyka w latach 1370-1401, Katowice 2006 (o dziedzicach Osowej) itp.

Nie należy do zadań Komisji Heraldycznej ocenianie kwalifikacji ani etyki zawodowej projektantów, a jedynie ustosunkowanie się do wyniku ich pracy w świetle obowiązującego prawa. W tym jednak przypadku, gdy projektantem jest zawodowy historyk i darzony za swój naukowy dorobek w zakresie sfragistyki i heraldyki badacz, Komisja czuje się w obowiązku zadać pytanie o to, w jaki sposób postrzega on współczesne wyzwania i zadania polskiej humanistyki, a zwłaszcza historii. Czy od badacza i nauczyciela akademickiego słusznie oczekujemy starań o zapewnienie godnego poszanowania tradycji historycznej, a tam gdzie ulega zatruciu podjęcia wysiłku jej odbudowania, czy też uznamy za właściwe i etyczne działanie historyka, który nie tyle nawet biernie akceptuje ignorancję i lekceważenie własnej przeszłości, ale nawet wspiera je swoim autorytetem.

Przewodniczący
Komisji Heraldycznej

Paweł DUDZIŃSKI